

GUIA DOCENT DE CENTRES ISEACV
GUÍA DOCENTE DE CENTROS ISEACV
Curs /Curso
2021-2022

1 Dades d'identificació de l'assignatura <i>Datos de identificación de la asignatura</i>					
Nom de l'assignatura <i>Nombre de la asignatura</i>		Teoria i Història de l'Art i del Disseny II			
Crèdits ECTS <i>Créditos ECTS</i>	4	Curs <i>Curso</i>	2on	Semestre <i>Semestre</i>	2on
Tipus de formació <i>Tipo de formación</i> bàsica, específica, optativa <i>básica, específica, optativa</i>	troncal	Idioma/es en que s'imparteix l'assignatura <i>Idioma/s en que se imparte la asignatura</i>		Castellà-valencià	
Matèria <i>Materia</i>	Teoria i Història de l'Art i del Disseny II				
Títol Superior <i>Título Superior</i>	Arts Plàstiques				
Especialitat <i>Especialidad</i>	Ceràmica				
Centre <i>Centro</i>	Escola Superior de Ceràmica de L'Alcora- ESCAL.				
Departament <i>Departamento</i>	Fonaments Artístics.				
Professorat <i>Profesorado</i>	M ^a Antonia Navarro Quílez				
e-mail <i>e-mail</i>	antonia.navarro@escal.es				

1.1 Objectius generals i contribució de l'assignatura al perfil professional de la titulació <i>Objetivos generales y contribución de la asignatura al perfil profesional de la titulación</i>					
<p>-Que el alumne conegui les característiques i funcions de l'art en les seues diferents manifestacions al llarg de la història i en el marc de les diferents cultures, així com les causes primordials d'aquestes característiques, funcions i evolució, encaminada sempre l'obra artística amb el context social, econòmic, polític, ideològic, religiós i individual en el que se gesta, i connectant-la amb altres formes d'expressió cultural.</p> <p>-Que l'alumne conegui els diferents llenguatges formals i visuals, així como les diverses tècniques artístiques utilitzades per la humanitat al llarg de la història amb la finalitat que pugui comprendre millor como aquestes condicionen i actuen en el resultat final de l'obra artística.</p> <p>-Que el alumne conegui la teoria i el pensament estètic en el seu discórrer històric i dins dels diferents contextos culturals, socials, econòmics, polítics, ideològics, religiosos, que han condicionat els discursos, la estètica, la funció, las tècnica i els llenguatges formals de l'art.</p> <p>-Que l'alumne conegui específicament las fonts, tendències, artistes i obres més importants i representatives de cadascun dels períodes de la Historia de l'Art i en el marc de diferents cultures.</p> <p>-Que el alumne conegui i de forma rigorosa i ajustada el llenguatge específic i la terminologia adequada que son propis de les diferents manifestacions artístiques.</p> <p>-Que el alumne conegui les distintes perspectives i les distintes metodologies que permeten la comprensió de l'obra artística.</p> <p>-Que el alumne conegui els diversos procediments de creació artística i las tècniques de conservació, tutela i divulgació del patrimoni històric-artístic i cultural.</p>					

-Que l'alumne conegui la realitat nacional i internacional en matèria d'indústria i política cultural; del mercat de l'art i de les institucions i organismes culturals.
-Que l'alumne adquiriria coneixements específics que el capaciten para l'exercici de treballs propis de los perfiles professionals de la titulació.

1.2 Coneixements previs

Conocimientos previos

Requisits previs, mínims o necessaris per a cursar l'assignatura. Coneixements recomanats i/o relació amb altres assignatures de la mateixa titulació
Requisitos previos, mínimos o necesarios para cursar la asignatura. Conocimientos recomendados y/o relación con otras asignaturas de la misma titulación

L'estudiant ha de tenir interès en qüestions relacionades amb l'art i la ceràmica amb la sensibilitat cap a estudis artístics. Es pretén adquirir habilitats relacionades amb la comprensió, interpretació i anàlisi de l'art i el disseny. Tot i que no es requereixen coneixements previs específics, son bàsics els equivalents a un 2on de Batxillerat o superior, millor adequant-se a la realització d'estudis que han triat entre el Batxillerat, Humanitats o Ciències socials amb l'opcional d'història de l'art i Per tant, tenir un coneixement bàsic d'història, cultura i art.

2 Competències de l'assignatura

Competencias de la asignatura

Les competències venen establides en els plans d'estudis publicats en la corresponent orde de 2 de novembre de 2011. Es convenient detallar el grau de contribució de l'assignatura a l'adquisició i desenvolupament de cada competència (molt, prou, un poc, poc)
Las competencias vienen establecidas en los planes de estudios publicados en la correspondiente orden de 2 de noviembre de 2011. Es conveniente detallar el grado de contribución de la asignatura a la adquisición y desarrollo de cada competencia (mucho, bastante, algo, poco)

CT 1 Organitzar i planificar el treball de manera eficient i motivadora. Bastant.

CT 2 Arreplegar informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la adequadament. Molt.

CT 11 Desenvolupar en la pràctica laboral una ètica professional basada en l'apreciació i sensibilitat estètica, mediambiental i cap a la diversitat. Molt.

CT 15 Treballar de manera autònoma i valorar la importància de la iniciativa i l'esperit emprenedor en l'exercici professional. Bastant.

CT 16 Usar els mitjans i recursos al seu abast amb responsabilitat cap al patrimoni cultural i mediambiental. Molt.

CT 17 Contribuir amb la seua activitat professional a la sensibilització social de la importància del patrimoni cultural, la seua incidència en els diferents àmbits i la seua capacitat de generar valors significatius. Bastant.

CG 2 Analitzar, interpretar, adaptar i produir informació que afecte la realització dels projectes quant als distints processos d'investigació i desenvolupament de productes i servicis, als requisits i condicionants materials i productius i, si és el cas, a les instruccions de manteniment, ús o consum. Molt.

CG 9 Valorar la significació artística, cultural i social del disseny i la seua capacitat d'intervindre com a factor d'identitat, innovació i desenvolupament de la qualitat. Molt.

CG 12 Conèixer i valorar el patrimoni cultural propi per a poder intervindre convenientment en la seua millora i enriquiment. Bastant.

CE 11 Comprendre les produccions ceràmiques com el resultat de la integració d'elements formals, funcionals i comunicatius que responen a criteris de demanda social, cultural i de mercat.

3 Resultats d'aprenentatge <i>Resultados de aprendizaje</i>	
RESULTATS D'APRENTATGE <i>RESULTADOS DE APRENDIZAJE</i>	COMPETÈNCIES RELACIONADES <i>COMPETENCIAS RELACIONADAS</i>
-Identifica els diferents estils artístics i ceràmics al llarg de la Història. -Classifica l'art i la ceràmica en funció del seu lloc d'origen, material o tècnica utilitzada. -Descobri i interpreta els llenguatges contemporanis de l'art. -Argumenta i defensa el patrimoni artístic. -Aplica els coneixements apresos a la vessant professional, tant artística com tècnica de la titulació.	CT 2, CG 2, CT 2, CT 11, CE 11 CG 9,CT 11, CE 11 CT 16, CT 17, CG 12, CT 1, CT 15 , CG 2, CE 11

Nota important: Les competències estan expressades en un sentit genèric pel que és necessari incloure en la guia docent els resultats d'aprenentatge. Aquests resultats constitueixen una concreció d'una o diverses competències, fent explícit el grau de domini o acompliment que ha d'adquirir l'alumnat i contenen en la seua formulació el criteri amb el qual van a ser avaluades. Els resultats d'aprenentatge evidencien allò que l'alumnat serà capaç de demostrar en finalitzar l'assignatura o matèria i reflecteixen, així mateix, el grau d'adquisició de la competència o conjunt de competències.

Nota importante: Las competencias están expresadas en un sentido genérico por lo que es necesario incluir en la guía docente los resultados de aprendizaje. Estos resultados constituyen una concreción de una o varias competencias, haciendo explícito el grado de dominio o desempeño que debe adquirir el alumnado y contienen en su formulación el criterio con el que van a ser evaluadas. Los resultados de aprendizaje evidencian aquello que el alumnado será capaz de demostrar al finalizar la asignatura o materia y reflejan, asimismo, el grado de adquisición de la competencia o conjunto de competencias.

4 Continguts de l'assignatura i organització temporal de l'aprenentatge <i>Contenidos de la asignatura y organización temporal del aprendizaje</i>	
Descripció per blocs de contingut, unitats didàctiques, temes,... <i>Descripción por bloques de contenido, unidades didácticas, temas,...</i>	Planificació temporal <i>Planificación temporal</i>

<p>Introducció a la investigació</p> <p>Bloc temàtic 1. L'art i la ceràmica del Renaixement al Rococó</p> <p>Tema 1. Art del Renaixement</p> <p>1. La escultura del Quattrocento classicista 1.2 L'escultura del Quincecento classicista. Miguel Àngel escultor. Classicisme i anticlassicisme. 1.2 La pintura italiana classicista de l'Quattrocento 1.4 La pintura del Cinquecento (Leonardo da Vinci, Miguel Àngel Buonarrotti, Rafael Sanzio, Giorgione i Tiziano). 1.5 La pintura manierista. 1.6 L'arquitectura en el Renaixement 1.7 La ceràmica en el Renaixement</p> <p>Tema 2. Art Barroc</p> <p>2.1-Consideracions entorn el terme barroc 2.2-Introducció històrica 2.3-Arquitectura barroca 2.4-Escultura barroca 2.5-Pintura barroca</p> <p>Tema 3. El Rococó</p> <p>3.1-Origen del terme Rococó 3.2-Characterístiques de Rococó 3.3-El rococó a França 3.4-El rococó a Alemanya 3.5-El rococó a Espanya</p> <p>Tema 4. L'art de la ceràmica al barroc i rococó europeu: principals centres europeus.</p> <p>4.1 Reial manufactura de Meissen (Sajonia, 1709-1863). 4.2 Manufactura de porcellana de Viena i real fàbrica de Berlín 4.3 Real manufactura de porcellana de Vincennes-Sèvres (França, 1783-1850) 4.4 La ceràmica a Espanya. La porcellana a Espanya. Real Fàbrica del Buen Retiro. 4.5 Ceràmica a l'Alcora. La reial fàbrica de l'Alcora. Ceràmica a Onda i Ribesalbes.</p>	<p>Total hores lectives: 36</p> <p>Febrero : Presentación y temas 1-2</p> <p>Marzo: Temas 3-5</p> <p>Abril: Temas 6-7</p> <p>Mayo: Tema 8, 9 Presentaciones orales</p>
--	--

Bloc temàtic 2. L'art i la ceràmica dels segles XVIII i XIX abans de la Revolució Industrial

Tema 5. El segle de la Il.lustració. Neoclassicisme. arquitectura, escultura i pintura. La pintura de Goya.

- 5.1-El segle de la Il.lustració
- 5.2-Concepte de Neoclassicisme
- 5.3-Characterístiques de l'art Neoclàssic
- 5.4-Arquitectura, escultura i pintura
- 5.5-La pintura de Francisco de Goya
- 5.6-La ceràmica Neoclàssica

Tema 6. El Romanticisme europeu.

- 6.1-Definició de Romanticisme
- 6.2-Characterístiques de l'art romàntic
- 6.3-L'arquitectura romàntica
- 6.4-L'escultura romàntica
- 6.5-La Pintura romàntica
- 6.5-La ceràmica romàntica

Tema 7. El realisme

- 7.1-Introducció històrica
- 7.2-Origen del moviment realista segons Linda Nochlin
- 7.3-Characterístiques del realisme
- 7.4-La pintura realista
- 7.5-La pintura de crítica social: la crítica social Daumier (1808-1879)
- 7.6-La pintura d'exaltació del pagesia: Françoise Millet i Rosa Bonheur
- 7.7-La pintura de Gustave Courbet (1819-1877) i la lluita contra la convenció
- 7.8-Els preraphaelites Millais i Ford Madox Brown
- 7.9-L'escultura realista: August Rodin

Bloc temàtic 3. L'art i la ceràmica del segle XIX després de la Revolució Industrial

Tema 8. Art and Crafts Movement i l'impacte de la revolució industrial a arquitectura

- 8.1-Concepte d'Arts and crafts Movement
- 8.2-Origen del moviment. Ruskin i W. Morris
- 8.3-I'impacte de la revolució industrial sobre l'arquitectura: els nous materials
- 8.4-L'escola de Chicago
- 8.5-La ceràmica del art and Craft Movement

5 Activitats formatives

Actividades formativas

5.1 Activitats de treball presencials <i>Actividades de trabajo presenciales</i>			
ACTIVITATS ACTIVIDADES	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge <i>Metodología de enseñanza-aprendizaje</i>	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge <i>Relación con los Resultados de Aprendizaje</i>	Volum treball (en nº hores o ECTS) <i>Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)</i>
Classe presencial <i>Clase presencial</i>	<p>Exposició de continguts per part del professor o en seminaris, anàlisi de competències, explicació i demostració de capacitats, habilitats i coneixements en l'aula.</p> <p><i>Exposición de contenidos por parte del profesor o en seminarios, análisis de competencias, explicación y demostración de capacidades, habilidades y conocimientos en el aula.</i></p> <p>La metodologia serà constructivista d'aprenentatge per descobriment, interactiva, participativa, creativa, alternarem la classe magistral amb la classe invertida. Aquesta última serà l'apropiada per als alumnes que assisteixin a la classe presencial i en cas d'un confinament integral de l'escola.</p>	Comprensió i aplicació dels apunts del temari	35
Classes pràctiques <i>Clases prácticas</i>	<p>Sessions de treball en grup supervisades pel professor. Estudi de casos, projectes, tallers, problemes, estudi de camp, aula d'informàtica, laboratori, visites a exposicions/concerts/representacions/ audicions..., cerca de dades, biblioteques, en Internet, etc.</p> <p>Construcció significativa del coneixement a través de la interacció i activitat de l'alumne.</p> <p><i>Sesiones de trabajo grupal en grupos supervisadas por el profesor. Estudio de casos, proyectos, talleres, problemas, estudio de campo, aula de informática, laboratorio, visitas a exposiciones/conciertos/ representaciones/audiciones..., búsqueda de datos, bibliotecas, en Internet, etc.</i></p> <p><i>Construcción significativa del conocimiento a través de la interacción y actividad del alumno.</i></p>	Assistència a la biblioteca per ampliar continguts.	12
Exposició treball en grup <i>Exposición trabajo en grupo</i>	<p>Aplicació de coneixements interdisciplinaris.</p> <p><i>Aplicación de conocimientos interdisciplinares.</i></p>	Pràctica del comentari artístic	12
Tutoria <i>Tutoría</i>	<p>Atenció personalitzada i en grup reduït. Període d'instrucció i/o orientació realitzat per un tutor/a amb l'objectiu de revisar i discutir els materials i temes presentats en les classes, seminaris, tallers, lectures, realització de treballs, projectes, etc.</p> <p><i>Atención personalizada y en pequeño grupo. Periodo de instrucción y/o orientación realizado por un tutor/a con el objetivo de revisar y discutir los materiales y temas presentados en las clases, seminarios, talleres, lecturas, realización de trabajos, proyectos, etc.</i></p>	Resolució dubtes.	5
Avaluació <i>Evaluación</i>	<p>Conjunt de proves (audicions, orals i/o escrites) empleades en l'avaluació inicial, formativa o additiva de l'alumne.</p> <p><i>Conjunto de pruebas (audiciones, orales y/o escritas) empleadas en la evaluación inicial, formativa o aditiva del alumno.</i></p>	Treballar a classe	6
SUBTOTAL			70
5.2 Activitats de treball autònom <i>Actividades de trabajo autónomo</i>			
ACTIVITATS ACTIVIDADES	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge <i>Metodología de enseñanza-aprendizaje</i>	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge <i>Relación con los Resultados de Aprendizaje</i>	Volum treball (en nº hores o ECTS) <i>Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)</i>

Treball autònom <i>Trabajo autónomo</i>	<p>Estudi de l'alumne/a: preparació i pràctica individual de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït.</p> <p><i>Estudio del alumno/a: preparación y práctica individual de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,... para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo.</i></p> <p>Treball d'investigació i exposició real</p>	Preparar part del treball sobre art contemporani	20
Estudi pràctic <i>Estudio práctico</i>	<p>Preparació en grup de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït.</p> <p><i>Preparación en grupo de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,... para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo.</i></p>	Realització del treball.	6
Activitats complementàries <i>Actividades complementarias</i>	<p>Preparació i assistència a activitats complementàries com tallers, exposicions, concerts, representacions, congressos, conferències,...</p> <p><i>Preparación y asistencia a actividades complementarias como talleres, exposiciones, conciertos, representaciones, congresos, conferencias,...</i></p> <p>Activitats de reforçament a l'aula.</p>	Assistir a visites extraescolars.	4
SUBTOTAL			30
TOTAL			100

6 Sistema d'avaluació i qualificació

Sistema de evaluación y calificación

6.1 Instruments d'avaluació

Instrumentos de evaluación

Proves escrites (proves objectives, de desenvolupament, mapes conceptuals,...), exposició oral, treballs dirigits, projectes, tallers, estudis de cas, quaderns d'observació, portafolio,...

Pruebas escritas (pruebas objetivas, de desarrollo, mapas conceptuales,...), exposición oral, trabajos dirigidos, proyectos, talleres, estudios de caso, cuadernos de observación, portafolio,...

INSTRUMENT D'AVALUACIÓ <i>INSTRUMENTO DE EVALUACIÓN</i>	Resultats d'Aprenentatge avaluats <i>Resultados de Aprendizaje evaluados</i>	Percentatge atorgat (%) <i>Porcentaje otorgado (%)</i>
1- Exercicis de classe, assistència al museu i a classe.	Aprendre i millorar el comentari d'obra d'art.	10%
2- Treball-d'exposició oral	Treball de l'art contemporani,	40%
3- Examen escrit en convocatòria establerta.	Controlar el temari	50%

6.2. Criteris d'avaluació i dates d'entrega

Criterios de evaluación y fechas de entrega

S'avaluen els resultats d'aprenentatge en funció de les competències adquirides.

La prova escrita

Hi hauran dues proves escrites o exàmens parcials, ambdues seran tipus test, la primera part, i comentari d'obres la segona part. En el tipus test respostes mal contestades no descomptaran punts, simplement no sumessin nota. L'examen es corregirà mitjançant

plantilla. En la part pràctica hi hauran 4 imatges i s'avaluaran tant els coneixements adquirits com la redacció, sintaxi i l'ortografia.

El primer examen serà a finals de març; inclourà els temes 1-5.

En l'avaluació es comprovarà el grau de consecució dels objectius marcats, garantint una avaluació adequada dels coneixements, i serà de caràcter tal que es puguin detectar i corregir les deficiències advertides.

La nota dels exàmens:

La nota dels dos exàmens parcials es sumarà i comptarà el 50% de la nota final de l'assignatura. Aquesta mitjana obtinguda se sumarà a la del treball d'exposició oral (40% de la nota) i a l'assistència a classe (la participació, la col·laboració i assistència a classe i la bona actitud) o a la realització de fitxes de l'assignatura per a les persones que treballen i no puguin assistir a classe (10%). Cal aprovar els dos exàmens o la suma dels dos a de donar un 5 per a fer la mitjana amb el treball d'exposició oral. Si es suspèn un examen, es recuperarà només aquest examen.

-Treball individual:

Realització d'un treball individual d'investigació sobre un aspecte del temari a triar pel alumne referent a la ceràmica d'un període artístic. El treball consistirà a elaborar un power point demostrant domini de la investigació, buscant la informació a partir dels cercadors recomanats i les pàgines web recomanades, citant bé la bibliografia online mitjançant les normes APA, i es presentarà a l'aula o per videoconferència en cas de confinament pel Coronavirus qui tingui bona connexió a internet i qui no, el corregiré jo sense exposar-(40% de la nota).

El PowerPoint estarà estructurat de la següent manera:

- La portada on s'indicarà el títol del treball, el nom i cognoms de l'alumne i el nom de l'assignatura,
- L'índex,
- La introducció (assenyalarà l'objectiu del tema proposat),
- El cos de deu pàgines amb l'explicació de cadascuna,
- La conclusió amb una o dues frases que serà un resum dels més importants de la seva exposició i d'allò que li ha agradat més o cridat més l'atenció i la bibliografia perfectament indicada segons les normes APA o ISO. La investigació serà online i amb llibres. Tindrà un total de catorze pàgines.

-Fitxes

L'alumne que no puga vindre a classe per motius laborals, realitzarà fitxes a casa de les imatges més importants ficades dins de l'activitat de reforçament i seran enviades per email Compten part de la nota del 10% en concepte d'assistència.

-Exposició oral:

Adequada exposició oral seguint les pautes assenyalades pel professor a l'aula, a saber:

- no llegir el text mirant a la pantalla d'esquena als companys,
- mirar cada làmina un moment i explicar als companys el contingut mirant-los als ulls, a tots, no només a dreta o esquerra i, per descomptat, no mirar cap avall ni cap amunt,

-els braços solts movent les mans amb discreció però sense creuar-los,
 -no parlar tocant-se el cabell,
 -parlar sense mastegar xiclet, no cometre falques ni repetir moltes vegades la mateixa paraula.

Penjaré al classroom un PowerPoint sobre la preparació i presentacions de PowerPoints.

El treball es qualificarà de 0 a 10 punts mitjançant una rúbrica amb els indicadors d'avaluació següents:

NOTA/VALOR ACIÓ	M.H I SOBRESA -LIENT 10-9	NOTABLE 8-7	BÉ 6	SUFICIENT 5	INSUFICIENT 0-4
CONTINGUT	L'alumne demostra un nivell de domini dels conceptes treballats, s'adequa a les pautes donades, fa rellevància de la informació utilitzada, demostra capacitat d'organització i exposició de la informació, coordinació entre els companys, coherència entre els arguments utilitzats i l'opinió exposada. ▪ Respecta els terminis establerts i les normes establides per a la seua realització.	El contingut perfecte	El contingut perfecte	L'alumne falla en aspectes conceptuals encara que s'adequa a les pautes donades, fa rellevància de la informació utilitzada, demostra capacitat d'organització i exposició de la informació, coordinació entre els companys, coherència entre els arguments utilitzats i l'opinió exposada. ▪ Respecta els terminis establerts i les normes establides per a la seua realització.	L'alumne en gairebé tots paràmetres
ASPECTES FORMALS, GRAMÀTICA I ORTOGRAFIA	L'alumne demostra cura i originalitat en la presentació del treball, correcció ortogràfica y sintàctica,	L'alumne falla en alguns aspectes formals	L'alumne falla en alguns aspectes formals	L'alumne falla en alguns aspectes formals	L'alumne en quasi els aspectes formals

		tenint especial cura en l'adequació, la coherència i la cohesió en l'argumentació.					
EXPOSICIÓ ORAL	Adequada exposició oral seguint les pautes assenyalades pel professor a l'aula:	Exposició oral perfecta	Falla en alguns aspectes de la exposició oral	Falla en alguns aspectes de la exposició oral	L'alumne descuida la exposició	oral	

Dades d'entrega dels treballs:

Les dates d'entrega dels treballs tindran com a data màxima el dia acordat a l'aula.

* Per tal de poder participar en la convocatòria ordinària cal que l'alumne assisteix com a mínim al 80% de les classes presencials. Es valorarà el compliment d'aquesta mesura, ja que l'absència a més del 20% de les sessions, suposaria haver-se de presentar directament a la extraordinària. En cas de confinament pel CORONAVIRUS, es comptarà la assistència online.

6.3 Sistemes de recuperació

Sistemas de recuperación

Per a l'alumnat que ha suspès o no ha seguit el desenvolupament normal de les classes – criteris i dates d'entrega)

Para el alumnado que ha suspendido o no ha seguido el desarrollo normal de las clases – criterios y fechas de entrega)

Per tal de poder-se presentar a la recuperació serà necessari haver entregat aquells treballs demanats al llarg del curs.

La recuperació escrita consistirà en l'examen molt similar als de l'avaluació: una pregunta de característiques generals del tema a recuperar, i un bloc d'imatges a identificar i reconèixer. Als processos de recuperació, l'alumnat serà qualificat mitjançant escala numèrica de 1 a 10, considerant-se positives les qualificacions de 5 i superiors, i negatives les inferiors a 5.

7 Bibliografia

Bibliografía

7. BIBLIOGRAFÍA (Normas APA) Y WEBGRAFÍA

- AAVV. (1986). *Historia universal del Arte*. Planeta.
- AAVV. (2008). *Cerámica de artistas*. Diputación provincial de Zaragoza.
- Angulo Iñíguez, D. (1984). *Historia del Arte*. Raycar.
- Aranegui Gascó, Carmen. (1987). *Historia de la cerámica valenciana*. Tomo I. Vicent García.
- Argan, Giulio Carlo. (1987). *Renacimiento y Barroco*. Akal. Arte y Estética.
- Argan, Giulio Carlo. (1998). *El arte Moderno. Del iluminismo a los movimientos contemporáneos*. Akal. Arte y Estética.
- Barnes, Laurie E. (2010). *Chinese Ceramics*. Yale University.
- Bonet Correa, A. (1987). *Historia de las artes aplicadas e industriales en España*. Cátedra.
- Burzacchini, G. (2015). *Dizionario Enciclopedico della cerámica*. Tomo I. AC. Edizioni Polistampa.
- Coll, Jaume. (2006). *La cerámica española y su integración en el arte*. Ministerio de Cultura. Museo nacional de artes suntuarias González Martí. Valencia.
- Estall i Poles, Vicent Joan. *Catálogo de la colección de azulejos de serie del siglo XIX*, Museo del azulelo. Onda, Faenza editrice ibérica. S.I.
- Freedberg.S.J. (1970). *Pintura en Italia 1500/1600*. Manuales arte Cátedra.
- Lambert, Rosemary. (1989). *El siglo XX*. Gustavo Gili.
- Gallego, Julián. (1984). *Visión y símbolos de la pintura española del siglo de oro*. Cátedra.
- Gombrich, E. (1981). *Historia del Arte*. Alianza.
- González Martí, M. (1944). *Cerámica el Levante Español. Siglos medievales*. Tomo I. Labor.
- González Martí, M. (1952). *Cerámica el Levante Español. Alicatados y azulejos*. Tomo II. Labor.
- González Martí, M. (1952). *Cerámica el Levante Español. Azulejos, socarrats y retablos*. Tomo III. Labor.
- Martín González, J. (1982). *Historia del Arte*. Gredos.
- Melvin, Jeremy. (2005). *Ismos para entender la arquitectura*. Turner.
- Marchan Fiz, Simón. (1994). *Fin de siglo y los primeros ismos del s XX*, Summa Artis vol. 38. Espasa Calpe.
- Panofsky, E. (1984). *Estudios sobre iconología*. Alianza.
- Prater Andreas y Bauer, Herman. (1997). *La pintura del Barroco*. Taschen.
- Ramírez, J. A., Azcárate, J.M., Pérez Sánchez, Alfonso. (1983). *Historia del arte*. Anaya.
- Sánchez Pacheco, Trinidad. (1995). *Cerámica española*. Balmis.
- Soler Ferrer, María Paz. (1988). *Historia de la cerámica Valenciana*. Tomos I II. Vicent García.
- Soler, Mª Paz, Alcora. (2010). *Cerámica de la Ilustración*. La colección Laia Boch. Ministerio de Cultura.
- Sánchez, Alfonso; Gallego, Julián y Domínguez Ortiz, Antonio. (1990). *Velázquez*. Museo del Prado.
- Todolí, Ximo. (2002). *La fábrica de cerámica del conde de Aranda en Alcora. Historia documentada: 1727/1858*. Asociación de Ceramología, Alicante-Edit.
- Las obras maestras*. (1995). Guía del Rijksmuseum, Amsterdam.
- Wittkove, Rudolf. (2002). *Arte y arquitectura e Italia 1600/1750*. Manuales arte Cátedra.
- Wölfflin, Heinrich. (1979). *Conceptos fundamentales en la historia del Arte*. Espasa Calpe.

Webgrafía

- <https://www.museodelprado.es/>
- <https://www.mecd.gob.es/mnceramica/>
- <http://www.man.es/>
- <https://www.artehistoria.com/>
- <http://arthistoryresources.net/ARTHLinks4.html>
- <https://www.britishmuseum.org/>
- <https://www.paris.es/museo-louvre>

Buscadores online:

- [Google Académico \(Google Scholar\), es un buscador de Google especializado en literatura científico-académica.](#)
- [Dialnet es la mayor hemeroteca de artículos científicos hispanos en Internet.](#)
- [REDINED es una red de información educativa que recoge investigaciones, innovaciones y recursos producidos en España.](#)
- [CSIC cubre la producción de las revistas españolas de nivel científico, no incluye revistas editadas fuera de España.](#)
- <https://sites.google.com/uji.es/inv-eascm/referencias>

Guía temática sobre citas bibliográficas UC3M: APA 7ª edición:

<https://uc3m.libguides.com/c.php?g=463901&p=4890505#s-lg-box-wrapper-18108559>